

पाहिजेत
IT। इलेक्ट्रिशियन/वायरमन,
12 वी पास पाहिजेत
नामांकित कंपनी साठी सबस्टेशन
कामासाठी शिक्षण IT। इलेक्ट्रिशियन/
वायरमन, 12 वी पास फ्रेश/
अनुभवी मुले त्वरित पाहिजे.
संपर्क - 9923155996

दैनिक सोलापूर
कटसत्या
किंमत
रुपये
संपर्क - 9923155996
www.katusatyanews.com
Email - katusatya@gmail.com

व्यवसाय
आपण ज्येष्ठ, सेवानिवृत्त,
गृहिणी आहात का ?
आपला वेळ, शिक्षण यांचा उपयोग करून
नामांकित कंपनीत आपल्याला
वेळेत कामाची सुवर्णसंधी!
निश्चित उत्पन्न ■ कोणतीही गुंतवणूक नाही
संपर्क : 8087459854

सोलापूर RNI No. MAHMAR 2006/17624 वर्ष २० वे, अंक २६० वा बुधवार, दि. २७ मे २०२६ पाने: ४ पोस्ट परवाना: - SLP/04/2026-2028 Posted at - R.M.S.Post Office SOLAPUR

गोकुळ साखर कारखान्याने १३० कोटींची ऊसविलं गिळली; शेतकऱ्यांनी रस्त्यावर पेटवली चूल!

गोकुळ शुगरविरोधात जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर बेमुदत टिथ्या; डाळ-भात शिजवत आंदोलन तीव्र

सोलापूर (कटसत्य वृत्त):-
 'जोपर्यंत खात्यात ऊस विल जमा होत नाही, तोपर्यंत आंदोलन मागे नाही,' असा इशारा देत सोलापूर आणि धाराशिव जिल्हातील ऊस उत्पादक शेतकरी आता आक्रमक झाले आहेत. दक्षिण सोलापूर तालुक्यातील धोत्री येथील गोकुळ शुगर इंडस्ट्रीज लिमिटेड या खासगी साखर कारखान्याने तब्बल १३० कोटी ४६ लाख रुपयांची एफआरपी थकवल्याने संतप्त शेतकऱ्यांनी जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर बेमुदत आंदोलन सुरू केले आहे. आंदोलनस्थळीच चूल पेटवून डाळ-भात शिजवत शेतकरी दिवस काढत असून प्रशासन आणि

कारखानदारविरोधात तीव्र संताप व्यक्त केला जात आहे. गेल्या दोन दिवसांपासून आंदोलनकर्त्या शेतकऱ्यांनी जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोरच ठाण मांडले आहे. ह्याआमचा ऊस गाळप करून कारखानदारांनी कोट्यवधींचा व्यवसाय केला; पण शेतकऱ्यांच्या हक्काच्या पैशासाठी आम्हालाच रस्त्यावर यावे लागत आहे, ह्या अशी संतप्त प्रतिक्रिया आंदोलनकर्त्यांनी दिली. **रस्त्यावर चूल, डाळ-भात आणि संघर्ष** आंदोलन अधिक तीव्र करत शेतकऱ्यांनी आंदोलनस्थळीच चूल पेटवून डाळ-भात शिजवण्यास सुरुवात केली आहे. 'सरकार

आणि कारखानदारांना आमच्या वेदना दिसत नसतील, तर आम्ही रस्त्यावरच जगून दाखवू,' अशी भूमिका शेतकऱ्यांनी घेतली आहे. त्यामुळे जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसरात आंदोलनाचे तीव्र आणि भावनिक चित्र पाहायला मिळत आहे. आंदोलनातील शेतकरी अमोल पाटील यांनी सांगितले की, 'जोपर्यंत शेतकऱ्यांच्या खात्यावर थकीत ऊसबिलाची रक्कम जमा होत नाही, तोपर्यंत आम्ही इथून हलणार नाही. प्रशासनाने फक्त आदेश देऊन चालणार नाही, पैसे प्रत्यक्ष खात्यात आले पाहिजेत.' **कारखान्यावर जप्तीचे आदेश** शेतकऱ्यांच्या आंदोलनाची

दखल घेत साखर आयुक्त डॉ. संजय कोलते यांनी गोकुळ शुगर इंडस्ट्रीजवर जप्तीची कारवाई करण्याचे आदेश दिले आहेत. कारखान्याची साखर, मोलसिस आणि बर्गस जप्त करून त्यांची विक्री करत शेतकऱ्यांची थकबाकी वसूल करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. मिळालेल्या माहितीनुसार,

ऊस गाळप हंगाम २०२५-२६ मधील एफआरपीची तब्बल १३० कोटी ४६ लाख २५ हजार रुपयांची रक्कम कारखान्याकडे थकीत आहे. याशिवाय विलंबामुळे १५ टक्के दराने व्याजही आकारण्यात येणार आहे. **१४ दिवसांत एफआरपी देणे बंधनकारक** ऊस (नियंत्रण) आदेशानुसार, गाळप केलेल्या उसाची एफआरपी संबंधित शेतकऱ्यांना १४ दिवसांच्या आत देणे प्रत्येक साखर कारखान्यावर बंधनकारक आहे. मुदतीत पैसे न दिल्यास थकीत रकमेवर १५ टक्के व्याज आकारण्याची स्पष्ट तरतूद आहे. मात्र गोकुळ शुगर इंडस्ट्रीजने ही

नियमावली धाव्यावर बसवत शेतकऱ्यांचे कोट्यवधी रुपये अडकवून ठेवले आहेत. इतकेच नव्हे तर सोलापूर प्रादेशिक साखर सहसंचालक कार्यालयाने हंगाम २०२५-२६ संदर्भातील गाळप, एफआरपी, ऊसतोडणी व वाहतूक खर्चाची माहिती मागवूनही कारखान्याकडून आवश्यक माहिती सादर करण्यात आलेली नसल्याचे समोर आले आहे. **तीस गावांतील शेतकरी आंदोलनात** या आंदोलनात सोलापूर व धाराशिव जिल्हातील तीसपेक्षा अधिक गावांतील शेतकरी सहभागी झाले आहेत. अरविंद

घोडके, अंबादास शिवशंकर, सचिन जवळगे, प्रशांत सुरवसे, गणेश नरे यांच्यासह अनेक शेतकरी आंदोलनात सहभागी झाले होते. **'ऊस घेतला, पैसे गिळले; आता शेतकरी रस्त्यावर'** दरम्यान, या प्रकरणातून खोसणी साखर कारखान्याच्या कारभारावर गंभीर प्रश्नचिन्ह उपस्थित झाले आहे. एकीकडे शेतकरी कर्ज, दुष्काळ आणि वाढत्या उत्पादन खर्चामुळे आर्थिक संकटात सापडले असताना दुसरीकडे त्यांच्या हक्काच्या एफआरपीसाठी त्यांना रस्त्यावर उतरावे लागत असल्याने संतापाची लाट उसळली आहे.

शेतकरी व सर्वसामान्यांच्या प्रश्नांसाठी काँग्रेसचे भव्य रस्ता रोको आंदोलन

भाजप सरकारच्या धोरणांवर खा प्रणिती शिंदे यांची जोरदार टीका

सोलापूर (कटसत्य वृत्त):-
 सोलापूर लोकसभा मतदारसंघाच्या खासदार प्रणिती शिंदे यांच्या नेतृत्वाखाली सोलापूर शहर व जिल्हा काँग्रेसच्या वतीने मार्केट याईड चौक, सोलापूर येथे शेतकरी आणि सर्वसामान्य नागरिकांच्या विविध प्रश्नांवर भव्य जनआक्रोश रस्ता रोको आंदोलन करण्यात आले. सोयाबीन पीक विमा, कांदाला हमीभाव, पेट्रोल-डिझेल व गॅस दरवाढ, इंधन तुटवडा, खत-बिऱ्यापण्यांच्या वाढत्या किंमती, महागाई तसेच शेतकऱ्यांच्या विविध प्रलंबित प्रश्नांबाबत भाजप महायुती सरकारच्या जनविरोधी धोरणांचा निषेध करण्यासाठी हे आंदोलन आयोजित करण्यात आले होते. यावेळी बोलताना खासदार प्रणिती शिंदे यांनी भाजप व महायुती सरकारवर जोरदार हल्लाबोल केला. त्या म्हणाल्या की, राज्यातील शेतकरी आज अत्यंत संकटात असून भाजप महायुती सरकारच्या चुकीच्या धोरणांमुळे बळीगजावर मुद्दाम संकट आणले जात आहे. पेट्रोल, डिझेल आणि गॅसच्या दरवाढीमुळे सर्वसामान्य जनतेचे जणू कठीण झाले आहे. डिझेलचे वाढते दर आणि इंधन तुटवड्याचा थेट परिणाम शेतीवर होत असून शेतकऱ्यांना शेती मशागत करणेही अवघड झाले आहे. खासदार प्रणिती शिंदे म्हणाल्या की, खासांच्या किंमती प्रचंड वाढल्या असून खरीप हंगामाच्या तोंडावर शेतकरी अडचणीत सापडला आहे. अशा परिस्थितीत काही दिवसांपूर्वी पंतप्रधान नरेंद्र मोदींनी

ह्रस्वते वापरू नकाह असे केलेले वक्तव्य हे शेतकऱ्यांच्या जखमेवर मीठ चोळणारे आहे. खते वापरायची नाहीत तर शेती करायची कशी? असा सवाल त्यांनी उपस्थित केला. खासदार प्रणिती शिंदे यांनी सांगितले की, सोयाबीन, तूर आणि कांद्यासारख्या पिकांना हमीभाव मिळत नाही, पीक विमा मिळत नाही आणि शेतकरी आर्थिक संकटात सापडला आहे. देशात युद्ध नसतानाही महागाईचा प्रचंड भडका उडाला असून सामान्य माणूस आणि शेतकरी यांना त्याची मोठी झळ बसत आहे. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी सरकारच्या चुकीच्या आर्थिक आणि परराष्ट्र धोरणांमुळे देशातील परिस्थिती बिघडत चालल्याचा आरोपही त्यांनी केला. सत्ताधऱ्यांच्या वाळू तस्करीमुळे आणि नदीपत्रातील वाळू उपशामुळे शेतीपर्यंत पाणी पोहोचण्यात विलंब होत असल्याचा गंभीर आरोप करत त्यांनी सांगितले की, यामुळे शेतकऱ्यांचे मोठे नुकसान होत आहे. हे सरकार केवळ उद्योगपतींसाठी काम करत असून सामान्य माणूस आणि शेतकरी यांच्या प्रश्नांकडे दुर्लक्ष केले जात आहे, अशी टीकाही खासदार प्रणिती शिंदे यांनी केली.

नंदा कांबळे, सुरेश जाधव, अंजली वस्त्रे, रतन डोळसे, अंजली मोहिते, रेणुका विराजदार, बालाजी जमादार, शब्बीर नदाफ, अलकाताई लोकरे, दत्तात्रय गजवार, अशोक कस्तुरे, संतोष शिंदे, रशीद पठाण, अॅड. लक्ष्मण बनसोडे, सजयीव पाटील, बाबा गाडे, अरुण उबाळे, मीजाज जागीरदार, बसवराज पाटील, महातेश हतुरे, मयुरी वाघमारे, अंजना कुचेकर, प्रा. भोजराज पवार, बाबुराव म्हेत्रे, शिवशंकर अंजनाळकर, परशुराम सतारेवाले, शिरीष चव्हाण, तिरुपती परकीपंडला, महेश लोंढे, शरद गुम्टे, सुभाष वाघमारे, सुनील सारंगी उपाध्यक्ष, रामसिंग आंबेवाले, बसवराज म्हेत्रे, राजन कामात, सिद्राम सलवदे सर, अनिल मरुंके, अशोक कलशेट्टी, गिरीधर थोरत, लखन गायकवाड, संजय गायकवाड, सागर उबाळे, भीमराव शिंदे, रमेश फुले, प्रवीण जाधव, विवेक इंगळे, नूरअहमद नलवार, बालाजी जाधव, नागेश बोंमडयल, प्रभाकर गोंट्याल, रवी आंबेवाले, माजी महिला अध्यक्ष अॅड. करीमुनिसा बागवान, शोभा बोवे, मुमताज तांबोळी, संघमित्रा चौधरी, ज्योती गायकवाड, छया हिरवटे, निशा मरोडे, धीरज खंदारे, प्रतीक शिंगे, व्यंकटेश बोमने, महेंद्र शिंदे, दिनेश डोंगरे, आकाश जांबळे, एजाज बागवान, मेघश्याम गौडा, राजेश झंपले, मोहसीन फुलारी, दशरथ सामल, आप्पा सलगर, कालिदास काळ्यांगार, चंद्रकांत टिळके, चंदू नाईक, अभिलाष अच्युतगटला, आदी पदाधिकारी व कार्यकर्ते उपस्थित होते.

नागेश म्हेत्रे मित्र परिवारातर्फे नूतन खासदार, नगरसेवक व गुणवंतांचा भव्य सत्कार

सोलापूर (कटसत्य वृत्त):-
 नागेश म्हेत्रे मित्र परिवाराच्या वतीने मोची समाजातील नूतन खासदार, नगरसेवक, विविध क्षेत्रातील मान्यवर तसेच गुणवंत विद्यार्थ्यांचा भव्य सत्कार समारंभ शनिवार, दि. 30 मे रोजी सायंकाळी 5 वाजता मोदी येथील अखिल भारतीय नाट्य परिषदेच्या पद्मकार देव सभागृहात आयोजित करण्यात आला असल्याची माहिती पत्रकार परिषदेत देण्यात आली. या कार्यक्रमात मोची समाजातून खासदार म्हणून निवड झालेल्या प्रा. डॉ. सी. ज्योतीताई वाघमारे यांचा विशेष सत्कार करण्यात येणार आहे. त्याचबरोबर समाजातील नूतन नगरसेवक प्रा. नरसिंग आसादे, मधुसुदन जंगम, सौ. निर्मला जंगम, स्वीकृत नगरसेवक ऋषिकेश मेट्रे तसेच नूतन रेल्वे बोर्ड सदस्य दिनेश म्हेत्रे यांचाही सन्मान करण्यात येणार आहे. कार्यक्रमात समाजातील विविध शासकीय व निमशासकीय सेवेतून सेवानिवृत्त झालेल्या कर्मचाऱ्यांचा गौरव करण्यात येणार असून, इयत्ता दहावी व बारावी परीक्षेत यश संपादन केलेल्या गुणवंत विद्यार्थ्यांचाही शाल, श्रीफळ, सन्मानचिन्ह

आणि प्रशस्तीपत्रक देऊन गौरव करण्यात येणार आहे. समाजातील विविध क्षेत्रांत उल्लेखनीय कार्य करणाऱ्या व्यक्तींनाही या निमित्ताने सन्मानित करण्यात येणार असल्याचे आयोजकांनी सांगितले. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन माजी आमदार प्रकाश यलगुलवार यांच्या हस्ते होणार असून ज्येष्ठ नेते सुधीरजी खरटमल हे अध्यक्षस्थान भूषणार आहेत. यावेळी माजी महापौर संजय हेमगड्डी, माजी सभागृह नेते देवेंद्र भंडारे, मोची समाज शहराध्यक्ष सैदप्पा जगडेकर यांच्यासह समाजातील अनेक मान्यवरांची प्रमुख उपस्थिती राहणार आहे. कार्यक्रमाचे आणखी एक वैशिष्ट्य म्हणजे विद्यार्थ्यांसाठी आयोजित करण्यात आलेले करिअर

मार्गदर्शन सत्र. '10 वी-12 वी नंतर काय?' या अत्यंत महत्त्वाच्या विषयावर ड्रिम फाउंडेशनचे संस्थापक अध्यक्ष काशिताय भतगुणकी यांचे विशेष मार्गदर्शन व व्याख्यान होणार आहे. विद्यार्थ्यांनी भविष्यातील शिक्षण, करिअरच्या संधी, विविध अभ्यासक्रमांची माहिती आणि योग्य दिशा याबाबत मार्गदर्शन घेण्यासाठी या सत्राचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन आयोजकांनी केले आहे. इयत्ता दहावी व बारावीतील गुणवंत विद्यार्थ्यांनी सत्कारासाठी आपली नोंदणी करून घ्यावी, असे आवाहन करण्यात आले असून यासाठी 9307110081 या क्रमांकावर संपर्क साधण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे. समाजातील नव्याने निवडून आलेल्या लोकप्रतिनिधींचा गौरव, गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सन्मान आणि युवकांना करिअरविषयक मार्गदर्शन अशा त्रिसूत्री उपक्रमामुळे हा कार्यक्रम समाजासाठी प्रेरणदायी ठरणार असल्याची भावना आयोजकांनी व्यक्त केली. या पत्रकार परिषदेस नागेश म्हेत्रे, काशीनाथ भतगुणकी, रविकांत मरुंके, मारुती पवार, एजाज शेख, सर्फराज नदाफ आदी उपस्थित होते.

सर्व कंपन्यांनी पेट्रोल, डिझेल व एलपीजीचा पुरवठा सुरळीतपणे ठेवणे आवश्यक - जिल्हाधिकारी एस.कार्तीकेयन

सोलापूर, (कटसत्य वृत्त):-
 सोलापूर जिल्ह्याला पेट्रोल, डिझेल व गॅस पुरवठा करणाऱ्या बीपीसीएल, एचपीसीएल व आयओसीएल या सर्व कंपन्यांनी सोलापूर जिल्ह्याला प्राधान्य देऊन मोठ्या प्रमाणात बफर स्टॉक उपलब्ध ठेवावा. तसेच दैनंदिन मागणीप्रमाणे जिल्ह्याच्या शहरी व ग्रामीण भागात इंधनपुरवठा सुरळीतपणे ठेवणे आवश्यक असल्याचे निर्देश जिल्हाधिकारी एस. कार्तीकेयन दिले. जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या सभागृहात (दि. 25) पेट्रोल, डिझेल व गॅस पुरवठा करणाऱ्या

कंपन्यांच्या प्रतिनिधी समवेत आयोजित बैठकीत जिल्हाधिकारी कार्तीकेयन मार्गदर्शन करत होते. यावेळी जिल्हा पुरवठा अधिकारी संतोष सरडे, गॅस कंपनीचे जिल्हा समन्वयक रघुकुमार, बीपीसीएलचे

वरिष्ठ अधिकारी प्रवीण यादव, संजयकुमार, एचपीसीएलचे सागर चव्हाण, निकीत रेड्डी व

आयओसीएलचे सागर गौतम, तन्मय आनंद, आयएमसीएल कंपनीचे नंदकिशोर अडसुळे, अनिल करीर उपस्थित होते. जिल्हाधिकारी कार्तीकेयन पुढे म्हणाले की, काही पेट्रोल विक्रेत्याकडून कंपनीने दररोज काही मर्यादित पेट्रोल, डिझेल विक्री करावी असे बंधने घातल्या जाऊन शेतकरी आलेल्या आहेत. तरी सर्व संबंधित कंपन्यांनी जिल्हा प्रशासनाच्या परवानगीशिवाय पेट्रोल विक्रेत्यावर इंधन विक्रीचे कोणत्याही प्रकारची बंधने घालू नयेत. त्यामुळे नागरिकांमध्ये भीतीचे वातावरण

निर्माण होऊ शकते. यापुढे अशा कोणत्याही प्रकारच्या तक्रारी येऊ नये, तसेच इंधनपुरवठा सोलापूर शहरासह ग्रामीण भागात ही सुरळीतपणे सुरू राहिल याबाबत दक्षता घ्यावी, असे त्यांनी सुचित केले. जिल्हातील सर्व नागरिकांनी पेट्रोल डिझेल पुरवठ्याच्या अनुषंगाने काळजी करू नये जिल्ह्यात मुबलक प्रमाणात इंधन साठा उपलब्ध असून कंपन्यांना दररोज नियमित मागणीप्रमाणे पेट्रोल डिझेल उपलब्ध केले जात आहे. विशेषतः जिल्ह्याच्या ग्रामीण

भागातील नागरिकांनी पेट्रोल, डिझेलचा अतिरिक्त साठा करून ठेवू नये, असेही आवाहन जिल्हाधिकारी कार्तीकेयन यांनी केले आहे. तसेच उठकू गॅस पुरवठ्यात ही कंपनीने मागणीप्रमाणे वाढ करावी. प्रारंभी जिल्हाधिकारी कार्तीकेयन यांच्याकडून सर्व पेट्रोल डिझेल व गॅस पुरवठा करणाऱ्या कंपन्यांचा सविस्तर आढावा घेण्यात आला. या कंपन्यांची रोजची पेट्रोल व डिझेलची मागणी व त्याप्रमाणे कशा पद्धतीने पुरवठा होत आहे याविषयी माहिती घेण्यात आली. तसेच गॅस पुरवठा कशा पद्धतीने केला जात आहे व त्यात मोठ्या प्रमाणात वाढ करावी अशा सूचनाही त्यांनी दिल्या. तसेच कंपन्यांकडून किमान सात दिवसांचा पेट्रोल व डिझेलचा बफर स्टॉक ठेवण्यात आल्याचे सांगण्यात आले तसेच सोलापूर शहर व ग्रामीण भागात मागणीप्रमाणे पेट्रोल व डिझेल पुरवठा रोजचा रोज उपलब्ध करून देण्यात येत असल्याचे सांगितले. जिल्हातील सर्व डीलर व विक्रेते यांच्या पेट्रोल व डिझेल च्या अनुषंगाने अडीअडचणी जाऊन घेतल्या व ग्राहकांना इंधन पुरवठा सुरळीत करावा, (पान 2 वर..)

संपादकीय

बारा वाजले की बदलाची वेळ आली? – प्रश्न सता

कोणाची नाही, व्यवस्थेचा आहे

भारतीय लोकशाहीत सत्ताबदल हा केवळ राजकीय कार्यक्रम नसतो; तो जनतेच्या अपेक्षा, विश्वास आणि भ्रमनिरासाचा प्रवास असतो. एकेकाळी भ्रष्टाचारविरोध, विकास, पारदर्शकता आणि "अच्छे दिन" यांच्या घोषणा देत सत्तेवर आलेल्या नेतृत्वाकडून देशाला मोठ्या आशा होत्या. मात्र दशक उलटताना आज अनेक प्रश्न जनतेच्या मनात आहेत. हे प्रश्न एखाद्या पक्षविरोधी रागाचे नाहीत; ते देशाच्या आर्थिक, सामाजिक आणि लोकशाही आरोग्याशी संबंधित आहेत.

"कुशासन, चौपट कर्ज, घसरता रुपया, बेरोजगारी, महागाई" हे शब्द आता केवळ विरोधी पक्षांच्या भाषणापुरते राहिलेले नाहीत. घराघरात, चहाच्या टपऱ्यांवर, शेतात आणि नोकरीच्या शोधात फिरणाऱ्या तरुणांच्या चर्चेतही हेच विषय आहेत. देशाच्या एकूण कर्जात प्रचंड वाढ झाली. रुपया डॉलरसमोर कमकुवत झाला. पेट्रोल, डाळी, गॅस, शिक्षण आणि आरोग्याचे खर्च सामान्य माणसाच्या खिशाला चटके देत राहिले. विकासाच्या घोषणांचा गजर झाला, पण सामान्य माणसाच्या जीवनात अपेक्षित बदल कितीपत झाला, हा खरा प्रश्न आहे.

नोटाबंदी हे त्याचं सर्वात मोठं उदाहरण. काळा पैसा, दहशतवाद आणि बनावट नोटांवर लगाम लावण्यासाठी घेतलेला निर्णय म्हणून त्याचं कौतुक करण्यात आलं. पण आजही विचारलं जातं = त्यातून नेमकं काय साध्य झालं? लाखो छोट्या उद्योगांवर त्याचा परिणाम झाला, रोजगार कमी झाले, असंघटित क्षेत्राची कंबर मोडली. त्यानंतरचा लॉकडाऊन – अचानक, नियोजनाविना लागू झालेला – स्थलांतरित मजुरांच्या दुःखद पलायनाचं प्रतीक ठरला. महामार्गांवर पायपीट करणाऱ्या लोकांचे फोटो हा आधुनिक भारताच्या इतिहासावरचा काळा डाग ठरला.

सरकारी कर्जापेक्षा विक्रीचा मुद्दा देखील तितकाच गंभीर आहे. एकेकाळी राष्ट्रनिर्मितीची प्रतीके असलेल्या संस्था खासगीकरणाच्या रांगेत उभ्या राहिल्या. सर्वाधिक म्हणतात हा आर्थिक सुधारणांचा भाग आहे; पण विरोधकांचा प्रश्न असा – देशाची संपत्ती मोजक्या उद्योगसमूहांकडे केंद्रित होत आहे का? "अदानिकरण" हा शब्द विरोधकांनी तयार केला असला, तरी त्यामागचा मुद्दा उद्योग आणि सत्तेच्या नाल्याबद्दल संशय निर्माण करणारा आहे. लोकशाहीच्या चौकटीतील संस्थांच्या स्वायत्तेवरही प्रश्न उपस्थित होत आहेत. ईडी, सीबीआय, आयकर विभाग यांचा वापर राजकीय दबावासाठी सोयीचा, अशा चर्चा वावरला आहे. निवडणुकीपूर्वी विरोधकांवर कारवाया आणि नंतर काही जणांचे सत्ताधारी पक्षात स्वागत हा योगायोग मानायचा का? इलेक्टोरल बॉड्स प्रकरणाने तर राजकीय निधी व्यवस्थेतील पारदर्शकतेवर गंभीर प्रश्न उभे केले.

न्यायव्यवस्थेवरही प्रश्न उपस्थित झाले. न्यायाधीशांच्या नियुक्त्या, निवृत्तीनंतरच्या नियुक्त्या, आणि काही निर्णयांच्या पार्श्वभूमीवर "संस्थात्मक स्वायत्तता" हा मुद्दा चर्चेत राहिला. लोकशाहीत संस्था मजबूत असाव्यात, व्यक्ती नव्हे; पण व्यक्तिकेंद्री राजकारण अधिक बळकट झाल्याचं चित्र दिसते. परराष्ट्र धोरणावर देखील प्रश्न उपस्थित झाले. जगभर दौरे, मिट्ट्या, मोठे कार्यक्रम आणि प्रतिमानिर्मिती यामध्ये भारताची उपस्थिती वाढली हे खरे; पण शेजारी राष्ट्रांशी संबंध, सीमावाद, आणि आंतरराष्ट्रीय घडामोडींमध्ये भारताचा प्रभाव यावर मतभेद आहेत. "एकही खरा मित्र नाही" ही टीका अभियांत्रिकी खर्च शकते; पण ती निर्माण होण्यामागील कारणांचा विचार व्हायलाच हवा. सामाजिक पातळीवर वातावरण अधिक धुवीकरणकडे गेल्याची टीका होत आहे. धर्म, जात, राष्ट्रवाद यांचा राजकीय वापर वाढल्याचं दिसतं. माँव लॉचिंग, षष्ठीपूर्ण भाषण, समाजभ्रष्टाचाराला विषारी प्रचार आणि सततचा "आम्ही विरुद्ध ते" असा संघर्ष समाजासाठी धोऱ्याचा आहे. राष्ट्रवाद जर मतांसाठी वापरला गेला, तर तो एकतेपेक्षा विभाजन अधिक निर्माण करतो. माथ्यांमधी भूमिकाही या काळात चर्चेत राहिली. सत्तेला प्रश्न विचारण्यापेक्षा स्तुती करणारी माध्यमं वाढली, अशी टीका झाली. लोकशाहीचा चौथा स्तंभ जर सत्तेच्या प्रचारयंत्रणेचा भाग बनू लागला, तर लोकशाहीचा आत्म्याच धोऱ्यात येतो. पक्षफोड, सत्तेसाठी होणारे राजकीय प्रयोग, विरोधी नेत्यांचे अचानक झालेले "शुद्धीकरण", हे देखील या काळाचं वैशिष्ट्य ठरलं. भ्रष्टाचाराच्या आरोपांवरून टीका होणारे नेते सत्तेत आल्यावर अचानक स्वच्छ करीत होतात, हा प्रश्न सामान्य माणसाला पडतो. मात्र या सर्वामध्ये एक गोष्ट लक्षात ठेवावी लागेल – लोकशाहीत कोणतीही सत्ता अंतिम नसते. सत्ताधाऱ्यांना प्रश्न विचारणे हे देशविरोध नाही, तर लोकशाहीचे कर्तव्य आहे. त्याचवेळी टीका करताना तथ्य, संयम आणि प्रामाणिकता आवश्यक असते. "बारा वाजले" हा केवळ उपहासात्मक वाक्पत्रकार नसून तो इशारा आहे – व्यक्तिपूजा, अंधभक्ती आणि प्रश्न विचारणाऱ्यांची भीती लोकशाहीसाठी घातक आहे. प्रश्न हा एका पक्षाचा नाही, प्रश्न असा आहे की, आपण राष्ट्राला संस्थांच्या बळवर उभं करतोय की व्यक्तींच्या प्रतिमांवर?

देशाला घोषणांची नव्हे, तर उत्तरांची गरज आहे. कारण शेवटी जनतेच्या घड्याळात काटे फिरतच असतात – आणि लोकशाहीत वेळ बदलाला फार उशीर लागत नाही.

आत्मा अंतर्गत आयोजित 'भरडधान्य (मिलेट) लागवड'

सोलापूर, (कट्टसत्य वृत्त):- आत्मा अंतर्गत सन २०२६-२७ मध्ये सोलापूर जिल्ह्यातील प्रकल्प संचालक, आत्मा शेतक-यांना आवाहन करण्यात येते की, भरडधान्य (मिलेट) हे काही खर्चात, मातीची सुपीकता वाढवते, हवामान बदलाने तग धरणाऱ्या पिके तसेच शाश्वत शेतीसाठी उत्तम पर्याय आहे. यामध्ये भ्रष्ट, नाचणी व राळा या पीकांचे क्षेत्रात वाढ करणेसाठी निवडलेल्या शेतक-यांना मोफत प्रशिक्षण व बियाणे दिले जाणार आहे तसेच पिकवलेल्या मालाची खरेदी व विक्रीसाठी मार्गदर्शन केले जाणार आहे. यामध्ये वैयक्तिक शेतकरी, शेतकरी गट, शेतकरी उत्पादक कंपनी सहभाग घेऊ शकतात. तरी वरील प्रमाणे इच्छुकानी प्रकल्प संचालक, आत्मा सोलापूर या कार्यालयातील विक्रम फुटाणे मोबा क्र. ९४२३२५६९ यांचेशी किंवा तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयातील (BTM) तालुका तंत्रज्ञान व्यवस्थापक, (ATM) सहायक तंत्रज्ञान व्यवस्थापक यांचेशी संपर्क साधून मागणी अर्ज सादर करावा. मागणी अर्जांमध्ये पुढील मुद्यांचा समावेश असावा. १. शेतकऱ्याचे नांव, गांव व तालुका, २. मोबाईल क्रमांक, ३. एकूण क्षेत्र, ४ मिलेट अंतर्गत पेरणी करावयाचे क्षेत्र व पीक, ५. त्यासाठी आवश्यक बियाणे.

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या महान कार्याचा विचार करताना त्यांच्या आयुष्यातील प्रत्येक टप्प्यावर खंबीरपणे उभ्या राहिलेल्या रमाबाई आंबेडकर यांचे व्यक्तिमत्त्व अत्यंत आदराने आणि कृतज्ञतेने स्मरणात येते. भारतीय समाजव्यवस्थेतील अन्याय, अस्पृश्यता, गरिबी, सामाजिक बहिष्कार आणि मानवी अपमानाच्या काळाखात बाबासाहेबांनी उभी केलेली परिवर्तनाची मशाल तेजाने प्रखलित राहिली, त्यामागे रमाबाईंचे त्यागमय जीवन आणि शांत पण समर्थ सहकार्य मोठ्या प्रमाणात कार्यरत होते. बाबासाहेबांच्या आयुष्याचा इतिहास जितका संघर्षाचा आहे, तितकाच तो रमाबाईंच्या त्यागाचा आणि सहनशीलतेचाही आहे. म्हणूनच २७ मे रोजी येणारा रमाबाई आंबेडकर स्मृतिदिन हा केवळ एका व्यक्तीच्या स्मृतीचा दिवस नसून त्याग, समर्पण, सहनशीलता आणि स्त्रीशक्तीच्या अद्वितीय योगदानाचे स्मरण करणारा दिवस आहे. रमाबाई आंबेडकर यांचा जन्म ७ फेब्रुवारी १८९८ रोजी कोकणातील दापोली तालुक्यातील वणंद या गावात झाला. त्यांचे वडील भिकू धुतरे हे अत्यंत गरीब कुटुंबातील मेहनती व्यक्ती होते. लहान वयातच रमाबाईंच्या आयुष्यात दुःखाचे सावट आले. आई-वडिलांचे निधन झाल्यानंतर त्यांचे बालपण अत्यंत हालअपेष्टांत गेले. आर्थिक अडचणी, उपासमार, असुरक्षितता आणि सामाजिक दुर्लक्ष अशा परिस्थितीत त्यांचे बालजीवन घडले. त्या काळात मुलींना शिक्षणाची संधी नव्हतीच; त्यात दलित समाजातील मुलींची अस्तित्वा अधिकच क्विंट होती. त्यामुळे रमाबाई औपचारिक शिक्षणापासून वंचित राहिल्या. परंतु जीवनाच्या कठोर अनुभवांनी त्यांना प्रगल्भ बनवले. १९०६ मध्ये अवघ्या नऊ वर्षांचा रमाबाईंचा विवाह पंधरा वर्षीय भीमराव आंबेडकर यांच्याशी झाला. हा विवाह जरी पारंपरिक पद्धतीने झाला असला तरी पुढे या नात्याने भारतीय सामाजिक परिवर्तनाच्या इतिहासात अत्यंत महत्त्वपूर्ण स्थान मिळवले. विवाहानंतर रमाबाईंच्या आयुष्यात संघर्ष अधिकच वाढला. बाबासाहेब उच्च शिक्षणासाठी झटत होते. त्यांना शिक्षणाची प्रचंड ओढ होती आणि त्यासाठी आर्थिक संकटांशी सतत लढावे लागत होते. अशा वेळी रमाबाई यांनी संसाराचा संपूर्ण भार स्वतःच्या खांद्यांवर घेतला. अत्यंत गरिबीत संसार चालवताना त्यांनी कधीही तक्रार केली नाही. बाबासाहेबांच्या शिक्षणात कोणताही अडथळा येऊ नये, यासाठी त्यांनी स्वतःच्या इच्छा-आकांक्षांचा पूर्णतः त्याग केला. त्या काळातील परिस्थिती अत्यंत कठीण होती. घरात अनेकदा अन्नधान्य नसे, मुलांचे संगोपन करणे कठीण जाई, आजारपण आणि आर्थिक विवंचना कायम असत. बाबासाहेब विदेशात शिक्षण घेत असताना रमाबाई मुंबईत अत्यंत हालअपेष्टा सहन करत होत्या. संसार चालवण्यासाठी त्यांनी अनेक संकटांचा सामना केला. काही वेळा उपाशीपोटी दिवस काढावे लागत, तरीही त्यांनी बाबासाहेबांना कधीही शिक्षण सोडून परत येण्यास सांगितले नाही. त्यांच्या मनात बाबासाहेबांच्या ध्येयाबद्दल प्रचंड विश्वास होता. शिक्षणाच्या माध्यमातून समाजात उद्धारकार्य बाबासाहेब करणार आहेत, याची त्यांना जाणीव होती. त्यामुळे त्यांनी स्वतःच्या वेदना मनात ठेवून बाबासाहेबांना सतत प्रेरणा दिली. रमाबाईंचे व्यक्तिमत्त्व अत्यंत

स्त्रीशक्तीचा विचार करताना अनेकदा समाज केवळ प्रसिद्ध आणि सार्वजनिक जीवनात कार्य करणाऱ्या महिलांकडे पाहतो; परंतु घराच्या चार भिंतीत राहून समाजपरिवर्तनाच्या महान कार्याला आधार देणाऱ्या स्त्रियांचे योगदानही तितकेच महत्त्वाचे असते. रमाबाई यांचे जीवन हे अशा स्त्रीशक्तीचे सर्वोच्च उदाहरण आहे. त्यांनी कुटुंब, संसार आणि सामाजिक जबाबदाऱ्या सांभाळताना दाखवलेली संयमशीलता आजच्या पिढीसाठी प्रेरणादायी आहे. बाबासाहेबांनी अनेकदा आपल्या लेखनात आणि भाषणांत रमाबाईंच्या त्यागाचा उल्लेख केला आहे. त्यांनी रमाबाईंना अत्यंत प्रेमाने 'रमा' किंवा 'रामू' असे संबोधले. बाबासाहेबांच्या आयुष्यात रमाबाईंचे स्थान किती महत्त्वाचे होते, हे त्यांच्या अनेक आठवणींमधून दिसून येते. बाबासाहेबांनी शिक्षणासाठी केलेल्या संघर्षात रमाबाईंचे सहकार्य नसते, तर कदाचित इतिहासाची दिशा वेगळी असती. कारण संघर्षाच्या काळात मानसिक आधार देणारी व्यक्ती एखाद्याला मोठ्या ध्येयासाठी लढण्याची शक्ती देते. रमाबाईंचे आरोग्य पुढे खालावत गेले. सततची गरिबी, कष्ट, अपुरी आहारव्यवस्था आणि मानसिक ताण यामुळे त्यांची प्रकृती ढासळत गेली. बाबासाहेब त्या काळात अत्यंत व्यस्त होते. समाजकारण, राजकारण आणि कार्यदेविषयक कामांमध्ये त्यांचा वेळ जात होता. तरीही रमाबाईंच्या प्रकृतीबद्दल त्यांना सतत चिंता वाटत असे. अखेर २७ मे १९३५ रोजी रमाबाईंचे निधन झाले. त्यांच्या मृत्यूने बाबासाहेब अत्यंत दुःखी झाले. त्यांनी आपल्या आयुष्यातील एक मोठा आधार गमावला होता. रमाबाईंच्या निधनानंतर बाबासाहेब काही काळ अत्यंत खचून गेले होते. त्यांनी आपल्या आयुष्यातील संघर्षमय प्रवासात ज्यांच्यावर सर्वाधिक विश्वास ठेवला, ती व्यक्ती त्यांच्यापासून दूर गेली होती. बाबासाहेबांनी रमाबाईंच्या स्मरणार्थ अनेकदा भावनिक शब्दांत आपली कृतज्ञता व्यक्त केली. त्यांच्या जीवनातील त्यागाचे मोल त्यांनी मनापासून मान्य केले. आजच्या काळात रमाबाई आंबेडकर यांचे जीवन नव्या पिढीसाठी प्रेरणेचा स्रोत आहे. त्यांचे जीवन आपल्याला सांगते की मोठ्या परिवर्तनामागे अनेक अनामिक त्याग असतात. समाजाला दिशा देणाऱ्या व्यक्तींच्या यशामागे त्यांच्या कुटुंबीयांचे, विशेषतः स्त्रियांचे योगदान अत्यंत महत्त्वाचे असते. रमाबाईंचे जीवन हे स्त्रीशक्तीच्या संयमी आणि सर्मापित रूपाचे प्रतीक आहे. समाजात आजही अनेक महिला विविध संकटांचा सामना करत आहेत. आर्थिक अडचणी, कौटुंबिक जबाबदाऱ्या, सामाजिक दबाव आणि असमानता या समस्यांमध्येही त्या कुटुंब आणि समाजासाठी झटत आहेत. अशा वेळी रमाबाईंचे जीवन त्यांना संघर्षातून उभे राहण्याची प्रेरणा देते. त्यांचा त्याग हा केवळ वैयक्तिक नव्हता; तो सामाजिक

पाया मजबूत करण्यासाठी रमाबाईंचे जीवन अभ्यासणे आवश्यक आहे. स्त्रीचे योगदान केवळ घरापुरते मर्यादित नसते; ती समाजपरिवर्तनाची महत्त्वाची भागीदार असते. रमाबाई यांनी हे आपल्या आयुष्यातून सिद्ध केले. त्यांचे योगदान सामाजिक इतिहासात सुवर्णाक्षरांनी लिहिले जावे, इतके मोठे आहे. रमाबाईंच्या स्मृतिदिनानिमित्त त्यांचे विचार आणि जीवनमूल्ये नव्या पिढीपर्यंत पोहोचवणे ही काळाची गरज आहे. त्याग, संयम, माणुसकी, सहकार्य आणि ध्येयनिष्ठता रमाबाईंचे जीवन आपल्याला शिकवते की मोठेपणा हा केवळ प्रसिद्धीत नसतो, तर निःस्वार्थी कार्यात असतो. त्यांनी स्वतःसाठी काही मागितले नाही. त्यांचे संपूर्ण आयुष्य इतरांसाठी जगण्यात गेले. म्हणूनच त्यांचे व्यक्तिमत्त्व अधिक महान वाटते. त्यांची साधी राहणी आणि उच्च विचारसरणी समाजासाठी प्रेरणादायी आहे. आज महिलांना शिक्षण, रोजगार आणि सामाजिक सहभागाच्या अनेक संधी उपलब्ध झाल्या आहेत. तरीही अनेक महिलांना संघर्ष करावा लागतो. अशा वेळी रमाबाईंचे जीवन त्यांना मानसिक बळ देते. संकटांना सामोरे जाताना धैर्य आणि संयम कसे राखावे, हे त्यांच्या आयुष्यातून शिकण्यासारखे आहे. रमाबाईंच्या स्मृतिदिनानिमित्त त्यांचे स्मरण करताना केवळ श्रद्धांजली वाहून थांबणे पुरेसे नाही. त्यांच्या मूल्यांचा स्वीकार करणे आवश्यक आहे. समाजात समानता, माणुसकी आणि सहकार्याची भावना वाढवण्यासाठी प्रत्येकाने प्रयत्न करायला हवेत. बाबासाहेबांनी ज्या समतामूलक समाजाचे स्वप्न पाहिले, त्या स्वप्नाच्या उभारणीत रमाबाईंचा मूक पण महत्त्वपूर्ण वाटा होता. भारतीय इतिहासातील अनेक स्त्रिया आपल्या त्यागामुळे आणि समर्पणामुळे स्मरणात राहिल्या आहेत. रमाबाई आंबेडकर यांचे नाव त्यामध्ये अत्यंत आदराने स्पष्टपणे दिसतात. आत्मविश्वास, सहनशीलता आणि कुटुंबाविषयीची जबाबदारी यांचा सुंदर समन्वय त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वात होता. रमाबाईंच्या स्मृतिदिनाचे महत्त्व केवळ औपचारिक कार्यक्रमांपुरते मर्यादित राहता कामा नये. त्यांच्या जीवनाचा अभ्यास शाळा, महाविद्यालये आणि समाजसंस्थांमध्ये व्हायला हवा. त्यांच्या त्यागमय जीवनाची माहिती नव्या पिढीपर्यंत पोहोचल्यास समाजात संवेदनशीलता आणि सामाजिक जाणीव वाढेल. बाबासाहेबांच्या कार्याची मुळे समजून घ्यायची असतील, तर रमाबाईंच्या त्यागाचे महत्त्व समजून घ्यावे लागेल. आजच्या आधुनिक समाजात कुटुंबव्यवस्थेवर अनेक प्रकारची आव्हाने आहेत. अशा काळात रमाबाईंचे जीवन कुटुंबातील परस्पर सहकार्य, विश्वास आणि त्याग यांचे महत्त्व अधोरेखित करते. त्यांनी बाबासाहेबांच्या ध्येयाला स्वतःचे ध्येय मानले. त्यांच्या संघर्षाला स्वतःचा संघर्ष समजले. म्हणूनच त्यांचे वैवाहिक जीवन केवळ संसार नव्हते, तर एका सामाजिक ध्येयासाठीची संयुक्त साधना होती. रमाबाईंच्या आयुष्याकडे पाहताना आपल्याला स्त्रीच्या अदृश्य श्रमांचे महत्त्व समजते. घर सांभाळणे, मुलांची काळजी घेणे, संकटांना तोंड देणे आणि कुटुंबातील सदस्यांना मानसिक आधार देणे ही कामे समाज अनेकदा गृहीत धरतो. परंतु या कामांमुळेच मोठी स्वप्ने रमाबाईंच्या व्यक्तिमत्त्वाचा आणखी एक महत्त्वाचा पैलू म्हणजे त्यांची मानसिक ताकद. संकटांच्या काळात अनेकजण खचून जातात; परंतु रमाबाई संकटांतीही शांत राहिल्या. त्यांनी दुःख सहन केले, पण धैर्य सोडले नाही. त्यांच्या या वृत्तीमुळे बाबासाहेबांना समाजकार्यासाठी आवश्यक स्थैर्य मिळाले. त्यांचे जीवन हे मानसिक सामर्थ्याचे जिवंत उदाहरण आहे. स्त्री-पुरुष समानतेच्या विचारांचा आले आहेत. याशिवाय मंडळ अधिकारी, पुरवठा निरीक्षक/सहा. महसूल अधिकारी व ग्राम महसूल अधिकारी यांचा समावेश करण्यात आला आहे. वजन, मापे उपयुक्तानी जिल्हातील पेट्रोल पंपांचे क्वालिशन(अचूकता तपासणी) व्यवस्थितपणे करावे वजन व मापे कार्यालयाकडून जिल्हातील सर्व पेट्रोल पंपांचे क्वालिशन योग्य पद्धतीने केलेले आहे की नाही याची तपासणी करावी. ज्या पेट्रोल पंपाचे क्वालिशन योग्य नाही ते दुरुस्त करून योग्य प्रमाणात करावे, असे निर्देश जिल्हाधिकारी कार्यालयाने उपायुक्त वजन व मापे यांना दिले.

- डॉ. राजेंद्र बघाटे, (लेखक, समाजशास्त्राचे अभ्यासक आहेत) bagate.rajendra@gmail.com

पान १ वरून

अशा सूचना जिल्हाधिकारी यांनी दिल्या. जिल्हा पुरवठा अधिकारी सरडे यांनी काही पेट्रोल पंप चालकाकडून ड्रम व मोट्या प्रमाणात एकाच व्यक्तीला इंधन पुरवठा होत आहे, अशा तक्रारी प्रामाण भागतून येत आहेत. तसेच अक्कलकट्ट करमाळा बाशी या तालुक्यात इंधनपुरवठा विस्कळीत झाल्याबाबत ही तक्रारी येत असल्याने या भागातील पेट्रोल पंप सुरू राहतील या दृष्टीने कंपन्यांनी त्या ठिकाणाच्या विक्रेत्यांना पुरवठा करावा अशा सूचना त्यांनी दिल्या. **जिल्हाधिकारी एस. कार्तीकेयन यांच्याकडून पंढरपूर येथील एका पेट्रोल पंपाची तपासणी** सर्व तहसीलदार यांनी कोणत्याही पेट्रोल पंपावर इंधनाची कुमिम टंचाई होणार नाही याची दक्षता घ्यावी जिल्हात पेट्रोल व डिझेलच्या अतिथिकृत साठवणुकीसह काळबाजार रोखण्यासाठी तसेच काही नागरिकांकडून पेट्रोल विक्रेत्यांकडून पेट्रोल डिझेलचे शॉर्ट सेलिंग सुरू असल्याची तक्रारी आलेल्या होता, त्या अनुषंगाने जिल्हाधिकारी तथा जिल्हादंडाधिकारी एस. कार्तीकेयन

सर्व कंपन्यांनी पेट्रोल, डिझेल व...

यांनी पंढरपूर शहरातील एका पेट्रोल पंपावर तपासणी केली. या ठिकाणी सर्व बाबी व्यवस्थित असल्याचे आढळून आले. सर्व प्रांताधिकारी, तहसीलदार यांनी तालुक्यातील कोणत्याही पेट्रोल पंपावर कुमिम टंचाई होणार नाही या दृष्टीने लक्ष ठेवण्याबाबत निर्देश देण्यात आले आहेत. तसेच त्यांच्या अंतर्गत येणाऱ्या पेट्रोल पंपाची तपासणी करावी. व शाहरकांना सुरळीत इंधन पुरवठा होईल यासाठी दक्ष राहावे, असे निर्देश जिल्हाधिकारी कार्तीकेयन यांनी दिले. **तालुकानिहाय संयुक्त थाराय पथक स्थापन -** पेट्रोल पंपांवर डिझेल खरेदीसाठी रांगा लागल्याने काळबाजार होण्याची शक्यता लक्षात घेऊन तालुका निहाय संयुक्त थाराय पथक स्थापन करण्यात आले आहेत. संयुक्त पथकात तहसीलदार तथा तालुका दंडाधिकारी समन्वयक म्हणून, पोलिस निरीक्षक कायदा व सुव्यवस्था प्रमुख म्हणून, तर निरीक्षक अधिकारी/नायब तहसीलदार तांत्रिक तपासणी अधिकारी म्हणून नियुक्त करण्यात

वात्रटिका
दिल्ली वारी
मलाच पाहिजे म्हणताना बिघडून गेले जागा सुत्र... सुट्टेना तिढा आणि मग नाराज झाला सत्ता मित्र... गुपीत ठेवले किती तरी ती गोष्ट शेवटी खरी आहे... वाटाघाटी इथं नाहीत होत त्यासाठी दिल्ली वारी आहे...
हणामंत पडवळ, धाराशिव, **8698067566**

महाराष्ट्र ग्रामीण बँकेकडून रुपनवर यांना दोन लाखाचा धनादेश वाटप

नातेपुते (कटूसत्य वृत्त):- प्रधानमंत्री जीवन ज्योती विमा योजना अंतर्गत केवळ ४३६ रुपयांच्या वार्षिक प्रीमियमवर २ लाख रुपयांचे जीवन विमा संरक्षण मिळते. विमदाराचा नैसर्गिक किंवा अपघाती मृत्यू झाल्यास, अथवा गंभीर आजाराने मृत्यू ओढवल्यास वारसाला २ लाख रुपयांची आर्थिक मदत मिळत असते भाव तालुका माळशिरस येथील सोमनाथ रुपनवर यांनी मुलगा निवृत्ती सोमनाथ रुपनवर वय १९ वर्ष याची ४३६ रुपए भरून नातेपुते येथील महाराष्ट्र ग्रामीण बँकेत प्रीमियम काढला होता. मात्र गेले चार-पाच महिन्यांपूर्वी निवृत्ती सोमनाथ रुपनवर यांचा मोटयसायकल अपघातात मृत्यू झाला असता १५ दिवसातच प्रधानमंत्री जीवन ज्योती विमा योजनेअंतर्गत ४३६ रुपये भरून काढलेल्या प्रीमियमचा दोन लाखाचा लाभ वारसदार सोमनाथ रुपनवर यांना शाखा व्यवस्थापक आकाश बनकर, ऑफिसर आदित्य आंबुले, कॅशियर

रोहिणी बागल, यांच्या हस्ते सोमनाथ मारुती रुपनवर यांना देण्यात आला. यावेळी बँकेचे कर्मचारी श्रीकांत गायकवाड, ज्ञानदेव खुडे, राजेंद्र खोमणे, सुनील वायदंडे उपस्थित होते. अनेकांनी या योजनेचा लाभ घेतला असून नातेपुते येथील महाराष्ट्र ग्रामीण बँकेत १३ शेच्यावर प्रधानमंत्री जीवन ज्योती विमा योजना अंतर्गत ४३६ रुपयांच्या वार्षिक प्रीमियम काढला असल्याची माहिती शाखा व्यवस्थापक आकाश बनकर

यांनी दिली. या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी लाभार्थीचे वय १८ ते ५० वर्ष एवढी वयाची मर्यादा आहे. अनेकांना या योजनेबद्दल माहिती नसल्याने अनेक लोक या योजनेपासून वंचित आहेत. ही योजना अतिशय लोकप्रिय आणि सोपी आहे. या योजनेमध्ये सहभागी होण्यासाठी ग्राहकांनी नातेपुते येथील महाराष्ट्र ग्रामीण बँकेत येऊन माहिती घ्यावी असे आवाहन शाखा व्यवस्थापक आकाश बनकर यांनी ग्राहकांना केले आहे.

जतन व संवर्धन आराखड्यातील सुरू असलेली कामे 25 जून पर्यंत पूर्ण करावी - जिल्हाधिकारी एस कार्तीकेयन

पंढरपूर (कटूसत्य वृत्त):- श्री विठ्ठल रुक्मिणी देवस्थान मंदिर जतन व संवर्धन आराखड्या अंतर्गत पडसाळ, देणगी कक्ष, अर्ध मंडप येथील पायऱ्या ही कामे 25 जून पर्यंत पूर्ण करावीत. तसेच पश्चिमद्वारचे काम तात्काळ सुरू करून आषाढी वारी पर्यंत पूर्ण करावे, अशा सूचना जिल्हाधिकारी एस कार्तीकेयन यांनी दिल्या.

आज जिल्हाधिकारी एस कार्तीकेयन यांनी रिद्धी सिद्धी दर्शन मंडप, चंद्रभागा वाळवंट, सीसीटीव्ही कंट्रोल रूम, वाखरी पालखीतळ तसेच वाखरी ते पंढरपूर महामार्गाची पाहणी करून आवश्यक त्या सूचना दिल्या यावेळी त्यांच्या समवेत सहाय्यक पोलीस अधीक्षक प्रमोद डगळे, प्रांताधिकारी सचिन इथापे, मंदिर समितीचे कार्यकारी अधिकारी राजेंद्र शेळके, राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरणाचे अभिजीत औटी, तहसीलदार सचिन लंगुटे, मुख्याधिकारी महेश रोकेडे, व्यवस्थापक प्रवीणकुमार घम उपस्थित होते. यावेळी जिल्हाधिकारी एस कार्तीकेयन म्हणाले, अधिक

मासातील एकादशीनिमित्त मंदिर समिती माफत दर्शन रांगेत भाविकांना स्वच्छ पिण्याचे पाणी, विश्रांती कक्ष, भोजन व्यवस्था, आरोग्य सुविधा, शौचालय, स्वच्छता आदी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत. दर्शन रांगेतील भाविकांचे जलद व सुलभ दर्शन व्हावे यासाठी व्हीआयपी दर्शन पूर्णपणे बंद करण्यात आले आहे. दर्शन रांगेत घुसखोरी करणारे तसेच नियमांचे उल्लंघन करणाऱ्यांवर कायदेशीर कारवाई करण्यात येणार आहे. यासाठी प्रांताधिकारी यांनी दररोज सीसीटीव्हीची पाहणी करावी व यामध्ये दोषी आढळल्यास

हॅंगरची सुविधा उपलब्ध करण्यात येणार आहे. भाविकांना तात्काळ आरोग्य सेवा उपलब्ध व्हावी यासाठी द्रव्य लीन अॅम्बुलन्सची संख्या वाढविण्यात येणार आहे. दर्शन रांगेत घुसखोरी होऊ नये याची दक्षता घेऊन कायमस्वरूपी उपाययोजना करण्यात येणार आहेत. शहरातील अतिक्रमण तात्काळ काढून घ्यावीत. तसेच अतिक्रमण होणार नाही याबाबत कायमस्वरूपी नियोजन करण्यात यावे. मंदिर परिसरात फिरत्या विक्रेत्यांचा भाविकांना मोट्या प्रमाणात त्रास होत असल्याने सदर विक्रेत्यांवर तात्काळ कारवाई करावी. राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरणाकडून वाखरी ते पंढरपूर रस्त्याचे काम सुरू असून वारी अगोदर साईड पट्टी स्वच्छ करण्याचे तसेच दोन्ही पुलावरील मुरमिकरण व सपाटीकरण 25 जून पर्यंत पूर्ण करावे. नगरपालिकेने नादुरस्त सीसीटीव्ही कॅमेरे तात्काळ दुरूस्त करावेत. खाद्यपदार्थांच्या दुकानाची वेळेवेळी तपासण्या करण्यासाठी अन्न औषध प्रशासनाकडून ज्यादा पथके नेमण्यात येणार आहेत. चंद्रभागा नदी पात्रातील होडी

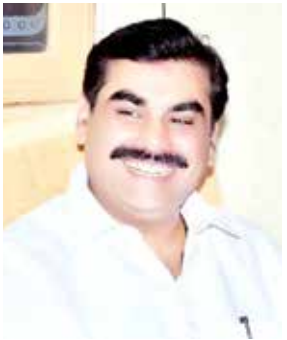
चालकांना भाविकांच्या सुरक्षेसाठी कायमस्वरूपी लाइफ जॅकेट देण्यात येणार आहेत. तसेच श्री विठ्ठल रुक्मिणी दर्शनासाठी कोणत्याही भाविकांनी पैसे देऊ नयेत. दर्शन निशुल्क असल्याबाबतचे फलक दर्शनी भागात लावावेत. अशा सूचनाही यावेळी जिल्हाधिकारी कार्तीकेयन यांनी दिल्या.

अधिकमासातील कमला एकादशीनिमित्त श्री विठ्ठल रुक्मिणी मातेच्या दर्शनासाठी चार ते पाच लाख वारकरी भाविक येण्याची शक्यता लक्षात घेऊन भाविकांच्या सुविधेसाठी मंदिर समिती माफत करण्यात आलेल्या सोयी सुविधा बाबतची जिल्हाधिकारी यांनी माहिती घेतली.

यावेळी मंदिर समितीचे कार्यकारी अधिकारी राजेंद्र शेळके यांनी अधिक मासनिमित्त वारकरी भाविकांच्या सोयी सुविधेसाठी दर्शन रांग दर्शन मंडप येथे करण्यात आलेल्या सोयी सुविधांची माहिती दिली तसेच मंदिर जतन व संवर्धन आराखड्याअंतर्गत पूर्ण झालेल्या व करण्यात येणाऱ्या कामांची माहिती दिली.

स्वनिधीतूनच होणार करमाळा बाजार समितीच्या उर्वरित रस्त्यांचे काँक्रीटीकरण - जयवंतराव जगताप

करमाळा (कटूसत्य वृत्त):- करमाळा कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या मुख्य बाजार आवारातील प्रमुख रस्त्यांच्या काँक्रीटीकरणची कामे यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यात आली असून ही सर्व कामे कोणत्याही विविध संस्था अथवा बँकेचे कर्ज न घेता पूर्णपणे स्वनिधीतून करण्यात आल्याची माहिती बाजार समितीचे सभापती तथा माजी आमदार जयवंतराव जगताप यांनी दिली. तसेच बाजार समितीतील उर्वरित अंतर्गत रस्त्यांचे काँक्रीटीकरणही लवकरच हाती घेण्यात येणार असून ती कामेही स्वनिधीतूनच करण्यात येणार असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.

यावेळी बोलताना जगताप यांनी करमाळा कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या स्थापनेपासूनच्या वाटचालीचा आढावा घेतला. देशभक्त कै. नामदेवराव जगताप यांनी १९४८ साली करमाळा तालुका व परिसरातील शेतकऱ्यांना त्यांच्या कष्टाने पिकवलेल्या शेतमालासाठी स्वतःची हक्काची बाजारपेठ उपलब्ध व्हावी या उदात्त हेतूने बाजार समितीची स्थापना केली. त्यानंतर करमाळा व जेऊर येथे जागा खरेदी व संपादन करून बाजार समितीत आवश्यक पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आल्या. या सुविधांमुळे शेतकरी, व्यापारी, हमाल-तोलार तसेच इतर घटकांच्या आर्थिक उन्नतीला मोठी चालना मिळाली आणि करमाळा शहराची बाजारपेठ सर्वांगाने विकसित होत गेली. बाजार समितीचा व्याप वाढत असताना उत्पन्नवाढीच्या नव्या स्रोतांची गरज भासू लागली. १९८९ साली बाजार समितीची सूत्रे हाती घेतल्यानंतर बाजार समितीच्या उत्पन्नवाढीसाठी नगर रोड व जामखेड रोड परिसरातील वॉल कंपाऊंडलगत शांतिपंग सेंटर उभारण्याचा निर्णय घेण्यात आला. या निर्णयामुळे बाजार समितीच्या उत्पन्नात मोठी वाढ झाली तसेच शेकडो सुशिक्षित बेरोजगार तरुणांना रोजगाराची संधी उपलब्ध झाली, असेही जगताप यांनी नमूद केले.

प्रमाणात परिणाम झाला असला तरी पारदर्शक व काटकसरी कारभारामुळे बाजार समिती आर्थिकदृष्ट्या सक्षम राहिल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. आगामी काळात उत्पन्नवाढीवर विशेष भर देऊन शेतकऱ्यांसाठी विविध नवीन योजना राबविणे तसेच अधिक सोयीसुविधा उपलब्ध करून देण्याचा मानस असल्याचेही त्यांनी यावेळी सांगितले.

दरम्यान, महाराष्ट्र राज्य बाजार समिती सहकारी संघाचे संचालक या नात्याने संघाच्या शिष्टमंडळासह पणनमंत्री ना. जयकुमार रावल यांची भेट घेऊन राज्यात 'भावांतर भुगतान योजना' लागू करण्याची मागणी करण्यात येणार असल्याचेही जगताप यांनी सांगितले. ज्या शेतकऱ्यांनी बाजार समितीमध्ये शेतमाल विक्री केला असून हमीभावापेक्षा कमी दर मिळाला असेल, अशा शेतकऱ्यांना शासनाने मध्यप्रदेश सरकारच्या धर्तीवर फरकाची रक्कम देऊन दिलासा द्यावा, अशी मागणी करण्यात येणार असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.

अखेर विद्यापीठ व महाविद्यालयीन शिक्षक, कर्मचाऱ्यांचे कोटयवधी रुपये जमा

सोलापूर, (कटूसत्य वृत्त):- सोलापूर जिल्ह्यातील सर्व अनुदानित महाविद्यालय व विद्यापीठातील प्राध्यापक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे राष्ट्रीय पेन्शन योजना आणि परिभाषित अंशदान निवृत्तीवेतन योजनेचे पैसे मागील ऑगस्ट 2025 पासून त्यांच्या खात्यावर जमा झाले नसल्याची धक्कादायक माहिती सोलापूर जिल्हा कॉलेज कर्मचारी युनियनने समोर आणली होती. तसे निवेदनही युनियनचे सरचिटणीस राजेंद्र गिठ्ठे यांच्या नेतृत्वाखाली उच्च शिक्षण सोलापूर विभागाचे सहसंचालक डॉ. अजयकुमार जाधव यांना दिले होते.

त्यानुसार 'विद्यापीठ व महाविद्यालयीन शिक्षक, कर्मचाऱ्यांचे कोटयवधी रुपये रखडले,' असे वृत्त 20 मे रोजी वृत्तपत्रात प्रसिध्द झाल्यानंतर वरिष्ठ कार्यालयांने याची दखल घेत 21 मे रोजी कार्यवाही ही केेली. एका विभागातून दुसऱ्या विभागात बदली झालेल्या कर्मचाऱ्यांच्या संख्येत तफावट असल्यामुळे चलन जनेरेट होत नव्हते. ही त्रुटी त्यांनी दूर केली. आणि सर्वेची ही रक्कम जमा करण्याची प्रक्रिया सोलापूर विभागीय सहसंचालक कार्यालयाने 21 व 22 मे रोजी पूर्ण केली.

1 नोव्हेंबर 2005 नंतर नियुक्त झालेल्या प्राचार्य, प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या दरमहा वेतनातून कर्मचाऱी हिस्सा 10 टक्के आणि शासन हिस्सा 14 टक्के अशी एकूण 24 टक्के रक्कम कपात केली जाते. मात्र, मागील 9 महिन्यांपासून ही रक्कम संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या वैयक्तिक

वृत्तपत्रातील प्रसिद्धीमुळे न्याय सोलापूर विभागातील प्राचार्य, प्राध्यापक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची सुमारे 730 जणांची दरमहा पाऊने दोन कोटीची रक्कम ऑगस्ट 2025 पासून चलन जनेरेट होत नसल्यामुळे वरिष्ठ कार्यालयाकडे जमा होती नव्हती. या त्रुटीसाठी 9 महिने झाले होते. परंतु याचे वृत्त प्रसिध्द झाल्यानंतर वरिष्ठ कार्यालयाची यंत्रणा हलली. अखेर ही रक्कम जमा झाली आणि आम्हांला न्याय मिळाला. याबद्दल कॉलेज कर्मचारी युनियनचा आभार.

-दत्ता भोसले, अध्यक्ष कॉलेज कर्मचारी युनियन, सोलापूर 'प्रां' खात्यावर जमा झालेली नव्हती. यामुळे त्यांचे मोठे आर्थिक नुकसान आणि त्यांच्यात तीव्र संतापचे आणि संभ्रमाचे वातावरण निर्माण झाले होते. याची दखल कॉलेज कर्मचारी युनियनने निवेदन देऊन केली होती तसेच सोलापूर विद्यापीठ शिक्षक संघ (सुट) यांनीही एका पत्राद्वारे लक्ष वेधले होते. याची कार्यवाही न झाल्यास 27 मे पासून विभागीय शिक्षण सहसंचालक कार्यालयासमोर विविध टप्प्यावर आंदोलन सुरू करण्याचा इशारा सुटाचे अध्यक्ष डॉ. नेताजी कोकटे व प्रमुख कार्यवाह डॉ. भगवान आदरराव यांनी दिला होता.

छत्रपती शिवाजी महाराज स्मारकासाठी शिवप्रेमी युवकांचे ग्रामपंचायतीला निवेदन

टेंभुर्णी (कटूसत्य वृत्त):- मौजे टेंभुर्णी येथे लोकसहभागानुसार व बोबडे गटाच्या पुढाकाराने उभारण्यात येत असलेल्या छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या भव्य स्मारकाच्या कामास जुन्या पिण्याच्या पाण्याच्या टाकांमुळे तांत्रिक अडचणी निर्माण होत असल्याने संबंधित टाकांची तात्काळ तपासणी करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी, अशी मागणी शिवप्रेमी युवकांच्या वतीने टेंभुर्णी ग्रामपंचायतीकडे करण्यात आली आहे.

टेंभुर्णी गावामध्ये छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या अष्टधातूचा अश्वरूढ पुतळा उभारण्यात येणार असून परिसराचे आकर्षक सुशोभीकरणही करण्यात येणार आहे. अंदाजे १ ते १.५ कोटी रुपये खर्चाच्या या स्मारकासाठी लोकसहभागानुसार निधी उभारला जात असून बोबडे गटाच्या माध्यमातून या कामाला गती देण्यात येत आहे. मात्र स्मारकाच्या जागेजवळील जुनी पिण्याच्या पाण्याची टाकाी धोकादायक स्थितीत असल्याने स्मारकाच्या कामात अडथळे निर्माण होत असल्याचे समोर आले आहे. याच पार्श्वभूमीवर बोबडे गट प्रमुख तथा ग्रामपंचायत सदस्य

दूर करून स्मारकाचे काम लवकर पूर्ण व्हावे, हीच आमची भूमिका असून या पवित्र कामात कोणीही राजकारण आणू नये.' सदर निवेदन देताना गिरीश तांबे, शंकर भरगडे, संदीप साळवे, विशाल नवगिरी, पप्पू तांबे, संदीप देशमुख, सुरज देशमुख, अमित देशमुख, शुभम देशमुख, नागेश खरसाडे, दादा देवकर, अमोल देशमुख, श्रावण खरसाडे, प्रविण चव्हाण, ऋषिकेश चव्हाण यांच्यासह मोट्या संख्येने शिवप्रेमी युवक व ग्रामस्थ उपस्थित होते.

दरम्यान, ग्रामपंचायतीने या मागण्यांवर सकारात्मक भूमिका घेत लवकरच आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल, असे आश्वासन दिल्याची माहिती यावेळी देण्यात आली.

Classified - छोटी जाहीरात

निर्मल व्यसनमुक्ती केंद्र
मानसिक आजार, व्यसनमुक्ती, लैंगिक समस्या स्किझोफ्रेनिया, बायपोलार मूड डिसऑर्डर, उन्माद, डिप्रेशन, ओ.सी. डी, मंत्रचळेपणा इ. मानसिक आजारसाठी, दारू, तंबाखू, सिगारेट, गुटखा, मावा, गांजा, भांग, मिश्री इ. व्यसनमुक्तीसाठी, शीघ्रपतन, नपुंसकता, वीर्यनाश, हस्तमैथुनामुळे कमजोरी इ. लैंगिक समस्यांसाठी वृद्ध लोकांना सांभाळण्यासाठी सुश्रुषा केंद्र व नातेवाइकांशिवाय अँडमीट करण्याची सोय निर्मल व्यसनमुक्ती पुनर्वसन व सुश्रुषा केंद्र, स्टेशन रोड, मिरज.

-: संपर्क :-
8083608083
9922646566
8698732109

बोअरवेल
सोलापूरत प्रथमच मशिनद्वारे २ फूट व्यासाचे खोल पाण्याची विहीर खोदून मिळेल. संपर्क - शिवगंगा वॉटर वेल-सर्व्हिस रविवार पेठ, सोलापूर. 9420766666

(सरकार मान्य)
अर्थव पेस्ट कंट्रोल
An ISO 9001-15 सर्टीफाईड कंपनी **प्रोग्रा. हरी सुभाष विरये**
9822964815
9421984815

पाहिजेत
चिंचोळी MIDC, सोलापूर शहर करिता **सिव्युरिटी गार्ड** त्वरित पाहिजे. संपर्क 9145451809 भेटण्याची वेळ - 11:30 ते 2 वा.

वर-वधू
जन्मका जोडी विवाह दुल्हन सूचना केंद्र
सभी जातियों के विरशैव लिंगायत वर-वधू के लिए सभी जातियों के प्रथ एवं द्वितीय वर-वधू के लिए हमसे संपर्क करे। मुस्लिम विवाह ब्रोकर, बंजारा और लंबाणी विवाह ब्रोकर, मुस्लीम मैरैज ब्रोकर, अंधीगर चौडव्या मैरैज ब्रोकर, दनमार समाज मैरैज ब्रोकर, जय भीम समाज मैरैज ब्रोकर, वधू वर माहीती केंद्र **आमच्याकडे सगळ्या समाजाच्या वधू-वर साठी संपर्क करा.** मु.पो.पितापूर, ता. अक्कलकोट, जि. सोलापूर **उमेश माने** मो. 9353370779 **रेखा बर्वे** मो. 7218370779

वाचकांसाठी निवेदन: या अंकात प्रसिद्ध होणाऱ्या सर्व प्रकारच्या जाहिरातीमधील मजकूर जाहिरातदाराने दिल्यानुसार प्रसिद्ध केला जातो. यातील कोणत्याही माहितीच्या अथवा आहवाणाच्या सत्यतेबाबत दैनिक कटूसत्य हमी घेऊ शकत नाही याची कृपया नोंद घ्याव्याची न्यावी.

कटूसत्य शब्दकोडे

१	२	३	४	५	६	७
	८	९		१०	११	
१२		१३		१४		
	१५	१६		१७		
		१९		२०		
२१	२२		२३			२७
			२८		२९	
३१	३२			३३		
		३४				
	३७		३८	३९	४०	४१
४२	४३		४४		४५	४६
	४७			४८		४९

आडवे शब्द : १) खा. सुनील तटकरे यांचा लोकसभा मतदारसंघ ४) जोतिबा, अंबाबाई देवस्थान पश्चिम महाराष्ट्रातील या जिल्ह्यात आहे ७) या राज्याची राजधानी पणजी आहे ८) सिंहाचे जोराचे ओरडणे १०) धांदल, घाई १२) अनिल कपूर अभिनीत एक राजकारणावर आधारित चित्रपट १३) उन्हाळ्यातील एक महिना १४) दुपट (इंग्रजीत) १५) कागदाचे वीस दस्त्यांचे माप, सायकलचे चाक १६/अ) श्रीगणेशाचा एक मंत्र- * गं गणपतये नमः १८) मोठा ढोल १९) दमयंती पती २०) बिहारमधील मंत्री गिरीराजसिंह यांचा लोकसभा मतदारसंघ २१) विनाकारण, नाहक २३) बनावट २८) विठ्ठल भक्तांचे पंढरीला पायी जाणे ३०) मार्ग, रस्ता ३१) राजाचे भव्य निवासस्थान ३३) सुरीलकुमार शिंदे यांचा लोकसभा मतदारसंघ ३४) पोशाख, एक म्हण-जसा देश तसा ** ३५) याचे कर्णीस भाजून खातात ३७) स्वसन्नेंद्रिय ३८) चालरूढ, पध्दत ४०) सात गुणिले तीन ४२) आश्चर्य ४४) तिरस्कार (हिंदीत) ४६) शिक्षकांना या नावाने संबोधतात ४७) पोलीस दलाच्या वाहनांच्या येण्याची सूचना करण्यासाठी मोठा आवाज करणारे लावतात ते ४८) श्रीमंतच्या विरुद्धार्थी शब्द ४९) मोफत (इंग्रजीत)

सुडोकु - 260

	7		2	4	9
			5	2	
2	8	4	1	6	7
4	9		3	8	2
		5			9
7	2		9	4	3
	5	7	3	8	9
6				1	
2	6		1	3	4

